

A Pécsi Ítéltábla a dr. Bicsák Zsófia pártfogó ügyvéd (fél címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Jakab Zoltán ügyvéd (fél címe) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Zalaegerszegi Törvényszék 2017. január 24. napján kelt 5.P.20.314/2016/18. számú ítélete ellen az alperes által 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 98.000 (kilencvennyolcezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A felperes pártfogó ügyvédjének első- és másodfokú eljárásban felmerült díja a felperes terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az alperes jogelődje 2008. június 3. napján kötöttek svájci frank alapú kölcsönszerződést a XXX-000 forgalmi rendszámú S típusú személygépkocsi vételárának finanszírozása céljából. A kölcsön összege 3.240.000 forint volt, amit 120 hónap futamidőre ún. havi fix konstrukcióban vett fel a felperes, a havonta esedékessé váló törlesztőrészlet összegét 38.759 forintban határozták meg.

A perbeli kölcsönszerződés részévé vált gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó X számú üzletszabályzat V.6. pontja szerint a kölcsönbevevő vállalta a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az itt rögzítettek szerint az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

Az üzletszabályzat I.23. pontja értelmében rendkívüli árfolyameseménynek minősül egyebek mellett az árfolyam szélsőséges mértékű, 25 %-ot meghaladó növekedése. A XI.4. pontban foglaltak szerint rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztőrészletekre jutó kamatváltozás II.-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.

A felperest az ügyletkötés során tanú 3, az alperes ügyleti képviselője tájékoztatta arról, hogy fizetési kötelezettsége a svájci frank árfolyamának emelkedése esetén megnövekedhet. Mivel a

felperes számára elsődleges szempont a törlesztőrészlet állandósága volt, érdeklődésére tanú 3 biztosította őt arról, hogy az árfolyam emelkedése a havi törlesztőrészlet összegét nem érinti, a futamidő hosszabbodik meg az árfolyamkülönbözet teljes kiegyenlítéséig. Az alperes képviselője a felperest arról nem tájékoztatta, hogy az üzletszabályzat alapján az árfolyamváltozást az alperes a futamidő lejárta előtt is érvényesítheti. A felperesben a szerződéskötéskor kapott tájékoztatás alapján az árfolyamkockázat korlátozottságával kapcsolatos olyan meggyőződés alakult ki, hogy legfeljebb 10 év helyett 12 évig fizeti vissza a felvett hitel összegét.

A felperes módosított keresetében azt kérte, hogy az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás elégtelensége, az árfolyamkockázat felperesre történő telepítésének tisztességtelensége miatt a bíróság elsődlegesen a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét, másodlagosan részleges érvénytelenségét állapítsa meg. Kérte az érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánítását olyan módon, hogy az alperes által felszámított 2.241.389 forint összegű árfolyamváltozás, és annak 256.502 forint kamata őt nem terheli.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje, a L Zrt. között 2008. június 3. napján létrejött Y számú kölcsönszerződés az árfolyamkockázat 35 %-ot meghaladó részének a felperesre telepítése, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem megfelelő volta miatt, tisztességtelenség okából érvénytelen.

A közbenső ítéletének indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 205.§ (3) bekezdésére, 209.§ (1) bekezdésére, 209/A.§ (2) bekezdésére, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203.§ (6) bekezdésére, a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjára, a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjára hivatkozással kifejtette, hogy a felperes tisztában volt azzal, miszerint az árfolyamkockázat őt terheli, mert arról az ügyleti képviselő minimális mértékben őt tájékoztatta, de a tájékoztatás nem volt teljes körű. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra is, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészletek összege korlátozás nélkül, akár többszörösére is emelkedhet, mert a laikus fogyasztónak nincs ismerete a devizapiacok működéséről és az árfolyamok változásának nagyságrendjéről.

Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel azt állapította meg, hogy bár a fogyasztó felperes tisztában volt azzal, hogy van kockázat, és az őt terheli, de a kapott tájékoztatás alapján úgy ítélte meg, hogy a kockázat csak korlátozott mértékben áll fenn, olyan szintű, amelyet kezelni képes, következményeit tudja vállalni, ezért az árfolyamkockázat megvalósult eredményére nem számíthatott. Az elsőfokú bíróság ezt az arányt 35 %-ban állapította meg annak ismeretében, hogy az üzletszabályzatban foglalt tájékoztató szerint akár 25 %-ot meghaladóan is emelkedhet az árfolyam, valamint arra a körülményre figyelemmel, hogy a tájékoztatás alapján a felperes úgy ítélte meg, legfeljebb két évvel tovább fizeti a törlesztőrészleteket. Az árfolyamkockázat felperesre telepítését e mértéket meghaladóan az elsőfokú bíróság tisztességtelennek minősítette.

A közbenső ítélet ellen az alperes fellebbezett, kérte a közbenső ítélet megváltoztatását, és a kereset elutasítását. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a megállapított tényállás iratellenes, a helytelen tényállásból az elsőfokú bíróság helytelen jogi következtetéseket vont le. Hangsúlyozta fellebbezésében az alperes, hogy a fogyasztóktól elvárható a nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez és a vállalt kockázat mértékéhez igazodó tájékozódás. A szerződés és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzat rendelkezéseiből, különösen a választott

devizakonstrukció, mértékadó devizanem, az üzletszabályzat I.6., I.7., I.8., I.15., I.16., I.17., I.18., I.21., I.22., I.23., I.24., I.25.b.c., V.6. pontjaiból megállapíthatóan a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár. Az a körülmény, hogy a felperes nem vagy nem alaposan olvasta el a kölcsönszerződést és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzatot, nem eshet az alperes terhére. A felperes a szükséges tájékoztatást megkapta, az árfolyamkockázat tisztességtelensége nem állapítható meg. A rendkívüli árfolyameseményre vonatkozó szerződési feltételből egyértelműen következik, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is növekedhet. A szerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseit összefüggésükben értelmezve semmi sem utalt arra a körülményre, hogy a kockázatnak maximuma lenne. Az üzletszabályzat XI. fejezete a havi fix konstrukcióra, a kamatváltozás I. és II. elszámolására vonatkozóan tartalmaz speciális rendelkezéseket. A XI. fejezet szabályai világosak és egyértelműek, pontosan rögzítik az elszámolás szabályait.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az alábbiak szerint kiegészíti, illetve módosítja:

A felperes az általános szerződési feltételeket nem olvasta el, nem volt ismerete arról, hogy az alperes rendkívüli árfolyamváltozás esetére a szerződéses konstrukció jellegadó jellemzőjétől, az ún. havi fix részletektől történő eltérés lehetőségét a maga számára fenn kívánja tartani.

Az üzletszabályzat 1.22. pontja tartalmazza az árfolyamra vonatkozó meghatározást, az I. 24. pont a mértékadó árfolyam fogalmát; utóbbi szerint mértékadó árfolyamnak a mértékadó devizanemnek az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján érvényes vételi árfolyamát kellett tekinteni. Az I.25.b. pontja értelmében a Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam és a mértékadó árfolyam hányadosával arányos.

A fix konstrukcióra vonatkozó külön rendelkezéseket az üzletszabályzat XI. fejezete tartalmazta, a XI.3. pont értelmében az esedékessé váló törlesztőrészletekre jutó, kamatváltozás II.-nek nevezett árfolyamváltozás a hitelezőt a törlesztőrészletek esedékességének napjával megilleti, az elszámolás időpontja az utolsó törlesztőrészlet esedékességének napja. Az árfolyamváltozást, és az az után járó, a szerződésben külön meghatározott ún. kalkulációs kamatláb szerinti kamatokat az utolsó törlesztőrészlet esedékességétől számított 30. naptól kezdődően havi részletekben kell megfizetni, legfeljebb a mértékadó törlesztőrészletnek megfelelő összegben.

Mellőzi továbbá a másodfokú bíróság annak megállapítását, hogy a felperesben az árfolyamkockázat korlátozottságával kapcsolatos olyan meggyőződés alakult ki, hogy legfeljebb 10 év helyett 12 évig fizeti vissza a felvett hitel összegét.

A fentiek szerint módosított tényállás alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vont le.

Az elsőfokú bíróság helytállóan érzékelte, hogy a felperes részére nyújtott szóbeli tájékoztatás nem volt hiánytalan. A hiányosság azonban - szemben az elsőfokú bíróság megállapításaival - nem az árfolyamkockázat mibenlétét és terjedelmét, hanem elsősorban az ún. havi fix konstrukció jellemzőit érintette.

Mivel a felperesnek saját hivatkozása szerint sem volt ismerete arról, hogy az üzletszabályzat értelmében valamely rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezése esetén az alperes a törlesztőrészlet állandóságát megszüntetheti, értelemszerűen nem is következtethetett arra, hogy az alperes azért tesz ígéretet a törlesztőrészletek változatlanságára, mert a rendkívüli mértékű árfolyamváltozás bekövetkezését nem tartja reálisnak, így az árfolyamkockázatnak korlátja van.

A törlesztőrészlet állandósága és az árfolyamváltozás lehetséges mértéke közötti összefüggés szóbeli tájékoztatásból való kirekesztésére is figyelemmel az alperes képviselője által átadott információnak nem volt olyan értelme vagy tartalma, hogy a futamidő meghosszabbodásának lehetősége időben korlátos, és ebből következően az árfolyamkockázattal összefüggésben csak olyan mérvű többlet fizetési kötelezettség keletkezhet, ami előre meghatározható, jól körülírható időszakban teljesíthető. A tájékoztatás kiterjedt az árfolyamkockázatra, az árfolyamváltozás lehetőségére, és ennek a fizetési kötelezettségre gyakorolt hatására. Az alperes által nyújtott szóbeli tájékoztatásból sem más, sem több nem következik, mintsem hogy a fizetési kötelezettség mindaddig fennáll, amíg az adós részletekben az árfolyamkülönbözetet nem teljesíti.

A szerződés szövegéből és az alperes képviselője által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó, a felperes számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Így a világos és érthető kikötés tisztességtelenségét az 1959. évi Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A felperesnek az árfolyamkockázat mértékével kapcsolatos, az elsőfokú bíróság által tényként rögzített (10 év helyett 12 év alatt történő törlesztésre vonatkozó) feltételezése nem az alperes részéről nyújtott téves vagy elégtelen tájékoztatásból, hanem az utóbb bekövetkezett rendkívüli gazdasági és monetáris változások előreláthatatlanságából eredhetett, előbbire figyelemmel azonban e feltételezésnek a per elbírálása szempontjából nem volt relevanciája.

Egyebekben a másodfokú bíróság hivatalos tudomása szerint a Kúria közérdekű perben hozott Gfv.VII.30.112/2015/5. számú ítéletében a X üzletszabályzat törlesztőrészletek állandóságának megszüntetését lehetővé tevő XI.4. pontja érvénytelenségét megállapította.

A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes mind az első-, mind a másodfokú eljárásban peresztes lett, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság őt kötelezte az alperesi jogi képviselő bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján megállapított, első és másodfokú eljárás során felmerült munkadíja, valamint az alperes által lerótt fellebbezési illeték megfizetésére.

A másodfokú bíróság a Pp. 87.§ (2) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj a peresztes felperes terhére esik, annak viseléséről a jogi segítségnyújtó szolgálat határoz. A feljegyzett kereseti illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2017. december 14.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró